

Güney Suriye’de 8. Tugay’ın Feshi ve Şara Yönetimi’nin Ulusal Birlik Stratejisi

Şam yönetimi, iç ve dış otoritesini her geçen gün daha da pekiştiriyor. Güney Suriye’nin üç temel sorunundan biri olan, Ahmet el-Avde liderliğindeki 8. Tugay’ın kendini feshettiğini açıklaması, Suriye’nin toprak bütünlüğü ve ulusal entegrasyonu açısından son dönemdeki en dikkat çekici gelişmelerden biri olarak değerlendirilmektedir.

Tugay’ın geçmişi, Suriye iç savaşının seyrinde önemli bir yer tutuyor. Grubun lideri Ahmet el-Avde, savaşın ilk yıllarında Dera’da Özgür Suriye Ordusu saflarında savaştı ve özellikle Busra eş-Şam çevresinde önemli bir etki kazandı. 2018’de Dera’nın anlaşmayla tahliye edilmesi sürecinde Rusya ve rejimle uzlaşarak, Rusya’nın 5. Kolordusu’na bağlı 8. Tugay’ın başına geçti. Zamanla Rusya ile sıkı ilişkiler kurarak hem silahlı güç hem de yerel yönetim üzerinde etkili bir figür haline geldi. BAE ve Ürdün ile de çeşitli düzeylerde iş birlikleri geliştirdi.

Halep ve Hama’nın muhaliflerce ele geçirilmesinden sonra tekrar taraf değiştirerek Ahmet Şara ile diyalog kurdu. 8 Aralık 2024’te Esed rejiminin devrilmesiyle birlikte Dera’dan hareket ederek Şam’a ilk giren grup 8. Tugay oldu. Merkez Bankası başta olmak üzere bazı yerleri yağmalayan grup, hükümet binalarının arşivlerine de ciddi zarar verdi. Ancak Ahmet Şara’nın Şam’a ulaşmasının ardından şehirden ayrılarak Dera’ya çekildiler. Daha sonra Ahmet el-Avde, Şara’yı Şam’da ziyaret edip tebrik etti. Suriye Savunma Bakanlığı’na katılmayı ise reddetti. O günden sonra, el-Avde ve yönetimdeki silahlı oluşum Savunma Bakanı Murhaf Ebu Kasra’nın öncelikli dosyalarından biri haline geldi. Bu süreçten sonra Şam yönetimi, 8. Tugay’ın iki numaralı ismi Ali Baş ile diyalog kurmaya başladı.

Bilal ed-Dürubi Suikastı ve Ardından Gelen Anlaşma

8. Tugay’ın son hamlesi, 10 Nisan 2025 gecesı Busra eş-Şam’da gerçekleşen suikast oldu. Hedef, Şam yönetimine entegre olan Bilal ed-Dürubi idi. Ed-Dürubi, savaşın başlarında Özgür Suriye Ordusu içinde güney bölgelerinde öne çıkmıştı. 2016’da Avde’ye karşı başarısız bir darbe girişiminde bulunmuştu. Şam yönetimi, ed-Dürubi’yi Avde’ye karşı dengeleyici bir unsur olarak konumlandırıyordu. Ancak suikast sonucu hayatını kaybetmesi, Şam yönetiminin sert müdahalesini beraberinde getirdi. Özellikle 8. Tugay’ın güçlü olduğu Busra eş-Şam ve çevresi kuşatıldı.

11 Nisan’da aşiretlerin de araya girmesiyle taraflar bir anlaşmaya vardı. Anlaşma; suçluların teslim edilmesini ve grubun elindeki ağır silahların Şam yönetimine devredilmesini içeriyordu. Ancak grup içinden bazı unsurlar bu mutabakata karşı çıktı.

13 Nisan’da, Şara’nın BAE Devlet Başkanı Muhammed bin Zayid ile görüşme gerçekleştirdiği saatlerde, tugayın sözcüsü Muhammed el-Haruni, 8. Tugay’ın lağvedildiğini ve Suriye Savunma Bakanlığı’na entegre olacaklarını açıkladı. Ahmet el-Avde’nin ise uzun süredir herhangi bir görüntüsü ya da açıklaması bulunmuyor. Ahmet el-Avde ve yakın ekibinden bazı isimlerin 2018 öncesi ve sonrasında kontrolü altındaki bölgelerde halka yönelik olarak çeşitli suçlar işlediğine dair ithamlar var. Savunma Bakanlığı’na entegre sürecinde bu olayların yakından ele alınması bekleniyor.

8. Tugay’ın Feshi Süveyda ve İsrail için Anlamı

Tugay’ın dağıtılması, Güney Suriye’de askeri birliğin sağlanması açısından kritik bir adım oldu. Eğer süreç

sancısız bir şekilde sonuçlanırsa, özellikle Şam yönetiminin İsrail ile bir gün karşı karşıya gelmesi gibi bir senaryoda, olası iç tehditlerden biri daha etkisiz hale gelmiş olacak.

Aynı zamanda, Dürzilerin yaşadığı Süveyda'nın güneyinde yer alan ve 8. Tugay'ın kontrol ettiği bölgeler Şam yönetiminin denetimine geçmiş olacak. Zaman zaman sert, zaman zaman uzlaşmacı açıklamalarda bulunan Dürzi lider Hikmet el-Hicri, son gelişmelerin ardından ulusal bütünlüğe vurgu yaptı. Dürzilerin, Suriye'nin bölünmesini reddettiğini ve tarihsel bağlamda ülkenin birleşmesinde oynadıkları rolü hatırlattı. 6 Nisan'da Hicri'nin Dera Valisi Mustafa el-Bakkur ile yaptığı görüşmede de daha ılımlı bir tutum benimsediği gözlemlenmişti.

Halep'in kuzeyindeki Eşrefiye ve Şeyh Maksud mahalleleri ile Tişrin Barajı konusunda SDG ile yaşanan tıkanıklığı aşan Şam yönetiminin, Fırat'ın doğusuna ilişkin ise henüz bölgesel denklemini değiştirecek bir hamlesi bulunmuyor. SDG tarafı ise özerklik taleplerine dair açıklamalarını sürdürüyor.

Öte yandan, İsrail'in Suriye'ye yönelik son hava saldırısı 2 Nisan'da gerçekleşti. 7 Nisan'da Netanyahu'nun ABD'de Trump ile yaptığı görüşme sonrasında ise bölgede görece bir sükûnet hâkim olsa da İsrail'in Kuneitra bölgesindeki sınır ihlalleri devam ediyor. İsrail'in karada işgal hareketliliğinden çok güvenlik operasyonuna benzeyen tacizler olarak değerlendiriliyor. Zira işgal ordusu ilerlediği bölgelerde kalıcı olmayarak tekrar hakim mevzilere geri çekiliyor.

Tüm bunların yanında ABD yönetiminin, Suriye'ye karşı "temkinlilik" politikası devam ediyor. ABD, resmî olarak yeni Suriye hükümetini henüz tanımadı. Beşar Esed döneminde ABD'nin uygulamaya başladığı yaptırımların kaldırılması için ise taraflar arasında alt düzeyde temaslar devam ediyor.

Şara'nın Stratejisi: Sükûnetin Ardındaki Güç Politikası

Yeni Suriye hükümetinin lideri Ahmet Şara ve kurmay ekibinin, 8 Aralık'tan bu yana karşılaştıkları krizlere yaklaşımı, daha önce İdlib'de benimsedikleri stratejiyi yansıtır. İlk etapta müzakere süreci başlatılıyor. Bu süreçte karşı tarafı analiz ederek alternatif senaryolar geliştiriliyor. Ardından ya karşıdan hamle gelmesini bekleniyor ya da bu hamleyle zemin hazırlayacak şartların gelişmesine engel olunmuyor. Böylece savunma refleksiyle karşılık verip müzakerelerde hedeflerinin ötesinde kazanımlar elde etme yöntemini benimseniyor. Çoğunlukla da karşılarındaki gücü ya sindiriyor ya da ortadan kaldırılıyor.

Bu yöntemle hareket eden Şara; kontrolü elinde tutması, tabanına hâkimiyeti ve fevri davranmaması sayesinde 2017'den bu yana (Bab el-Hava ve İdlib'in ele geçirildiği dönem) girdiği tüm çatışmalardan daha da güçlenerek çıkmayı başarmıştır. Bu bağlamda, Fırat'ın doğusu, Süveyda ve en önemlisi İsrail meselesinde de zamanla istediği zemini oluşturması sürpriz olmayacaktır. Zira yenileceği savaşa girmeyen, girdiği savaşı kaybetmeyen, en önemlisi de savaşa girmek için acele etmeyen bir lider figürü var.

Sahil bölgelerinde çıkan rejim yanlısı ayaklanmaların kontrol altına alınmasının ardından Güney Suriye'de 8. Tugay'ın feshi, Şara yönetimindeki Özgür Suriye açısından önemli bir başarı olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte, hem Güney'de hem de Kuzey'de SDG'nin tek taraflı adımları, Suriye hükümeti açısından yönetilmesi zor dosyalar olarak gündemi meşgul etmeye devam edecektir. İsrail'in, Suriye'yi hem Güney'de hem de Kuzey'de daha fazla istikrarsızlaştırmaya yönelik çeşitli faaliyetlerini sürdürmesi beklenmektedir. Küresel ve bölgesel gelişmeler, Suriye'nin toprak bütünlüğü ile ulusal birliğini etkileyen temel unsurlar olmaya devam ederken, yeni hükümetin kuşatıcı stratejisi de aynı ölçüde önemini koruyacaktır.